

Första läsningen: **5 Mos 8:2-3, 14b-16a** (*Han lät dig äta manna, något som varken du eller dina fäder kände till*)

På gränsen till ålderdomen kan många av oss fira 40 års jubileum av den **första heliga kommunionen**. Där stod vi en gång med alla kamraterna och tog emot **mannat från himlen**. Vi lärde att *människan inte lever bara av bröd utan av alla ord som utgår från Herren* (v. 3). Guds godhet bar oss genom livet, vi klarade oss. En tanke är dock bedrövande: många av mina kamrater från den tiden tycks ha glömt Herren (jfr v.14) eller hungrar i varje fall inte efter det himmelska mannat.

Andra läsningen: **1 Kor 10:16-17** (*Eftersom brödet är ett enda är vi – fast många – en enda kropp*)

Messias fysiska närvaro på jorden fortsätter i oss. Jesus är oförenlig med allt vad avgudadyrkan heter. Paulus vädjar här till sina elever: kommunionen, d.v.s. gemenskapen med Jesus, måste medföra totalt avståndstagande från ”demonerna” (v. 20, efter denna läsning), de drivkrafter i världen och i mig själv som inte kommer från Gud.

Evangelium: **Joh 6:51-58** (*Mitt kött är verklig föda, och mitt blod är verklig dryck*)

Johannes låter här Jesus tala om sitt **kött** (= *sarx* på grekiska), inte bara om sin **kropp** (= *soma* på grekiska). Det jordnära uttrycket ska förhindra att lärjungarna ger sig hän åt abstraktioner, där eukaristin ”förandligas” och reduceras till en symbolisk verklighet (”brödet och vinet påminner oss om Jesu kropp och blod”), något som nog skulle kännas lättare att förkunna men också skulle svika tron på inkarnationen: **Gud blev verkligen en av oss**, med hull och hår, han luktade svett och kunde bli arg, hungrig, sömnig. I mässan blir han mat, man kan tugga honom och svälja honom. Ordet *sarx* provocerar genom sin bokstavlighet: det betecknar vår köttslighet i dess sårbara, förgängliga form – hos Paulus står det inte minst för människans själviskhet, hennes kroniska uppror mot Gud. Vad Jesus rent historiskt sade till de närvarande på arameiska (hans vardagsspråk) vet vi inte, men Johannes ger oss deras reaktion: de tvistar om vad han menar (v. 52) och slutligen står många av Jesu egna lärjungar inte ut: ”Det är outhärdligt, det han säger” (Joh 6:60). De anser väl att Jesus blivit galen. ”Är vi kannibaler?” Det är märkligt att inte alla överger Jesus. Vissa stannar kvar, de älskar honom helt enkelt.

Guds real-presens i inkarnationen och i eukaristin blir bara begriplig när vi tänker på att **Gud är kärleken** (1 Joh 4:7,16). Den som älskar vill vara hos sin älskade. Är avståndet tio meter så går han inte nio utan hela vägen. Han skickar inte bara brev (den heliga Skrift) eller budbärare (profeter) utan kommer själv. Det är även vårt svar på muslimers och judars och andras ifrågasättande av inkarnationen. I denna värld där den ena människan är en varg för den andra – *homo homini lupus* – steg Gud ner likt en varghona som gör sin kropp till föda, ger di. Vargarna skulle bli lamm, kristna. Det är outhärdligt! Ja, men sant, så vad är problemet?

MÅNDAGEN I 11 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Kor 6:1-10** (*Låt oss visa världen att vi är Guds tjänare*)

Paulus motståndare imponerade på korinthierna med sina mirakel och sin talekonst. De lät sig försörjas av sina åhörare. Paulus kan bara ”skryta” med sina fysiska och psykiska lidanden i evangeliets tjänst. Han tog inte betalt och verkar t.o.m. ha föraktats för det. Men allt avstår han ifrån för att efterfölja och likna Kristus. *Jag kallas villolärare men säger sanningen* (v. 8). Profeters och visseblåsares villkor i alla tider.

Evangelium: **Matt 5:38-42** (*Värj er inte mot det onda*)

Vi är i Jesu bergspredikan där vi slutade i lördags. ”Öga för öga, tand för tand” (2 Mos 21:24) var en urgammal rättsprincip (*lex talionis*), känd redan i den babyloniska *Hammurabis lag* från 1700-talet f.Kr. Dess *positiva* syfte var att förhindra hämndeskalering och att straffen översteg brottens storlek. I praktiken omräknade man på Jesu tid kroppskador i pengar (skadestånd). Riva ut ögon, hugga handen av någon och dra ut tänderna är föga kostnadseffektiva åtgärder.

Alla Jesu nya bud i denna predikan ska ses i ljuset av *glädjen över att Guds kungadöme snart, mycket snart, ska bryta in*. Hans lärjungar ska hjälpa andra inse att *den stora räddningen* är på ingång. Vad betyder det väl att någon vill ha dina kläder, ger dig en örfil eller (som romerska soldater brukade) tvingar dig bära sin packning? So what, låt det ske, låt det ske dubbelt upp! Tänk en flock förlista sjömän på en ö som slåss om den sista maten. En av dem ropar: ”Ni kan ha min korv, och brödet med för den delen. Titta bakom där borta: en båt lägger till.”

Ska man alltid vända andra kinden till? Givetvis vill inte Gud att vi ska tolerera kvinnomisshandel. Men det finns lägen där vi har övertaget och möjlighet att skada den som skadat oss. Då kan vi välja att visa på ett bättre sätt att agera än

simpel hämnd. En kristen mentalitet verkar i Jesu anda för *human konfliktlösning*. Ett exempel kan vara att erbjuda brottsling och offer frivillig medling som alternativ till fängelse (s.k. konfliktråd). Det kan ge överraskande positiva effekter för båda parter.

Är din fiende hungrig, ge honom bröd, är han törstig, ge honom vatten (Ords 25:21).

TISDAGEN I 11 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Kor 8:1-9** (*Kristus blev fattig för er skull*)

Detta är såklart en känga till de kristna i Korinth, säkra på sin egen förträfflighet. Paulus sätter dem på plats brevlades. Eftersom de är så förträffliga, skriver han i v.7, så får de också gärna tävla med de andra kyrkorna i **givmildhet** vid insamlingen som Paulus organiserar till kyrkan i Judeen. Aposteln är ironisk men avstår från sin formella apostoliska myndighet att befalla (v. 8). De är fria, vuxna och ansvariga människor.

Evangelium: **Matt 5:43-48** (*Älska era fiender*)

Dessa ord ställer sig framför oss som änglar från Gud. Vi grips av undran och allvar. Här talar en annan värld till oss än den vi känner till: *himlens värld* från vilken *Guds nåd* kommer, om vi bara vill ta emot den. Vi står där, redo att ge våra fiender vad vi tycker de förtjänar, och ängeln viskar: ”Lägg undan vapnen, stilla din ilska.” Galet? Så tycker reptilhjärnan, så tänker denna världens människor. Varför avstå från hämnd, skadestånd, upprättelse, kort sagt rättvisa? *För att ett helt nytt imperium av kärlek och försoning håller på att ta över.* GUDS RIKE PÅ INGÅNG, följ vår bevakning i realtid – så borde det stå i en news flash varje dag, när man rapporterar att någon bejakat kallelsen och sin bättre sida och bjudit på det som motståndaren aldrig väntat sig: att hålla sig för god för de futtiga fiendskaper som vi vårdar så ömt genom eviga *vendettor*. Att upprätthålla hatet känns kanske skönt, ungefär som att kliat ett sår. Men ju mer man kliar, desto mer blir det infekterat och varar – i ordets båda betydelser.

Jesus motsäger inte Gamla testamentet. Visst finns där uppmaningar som kan ses som hatiska (t.ex. 5 Mos 7:2; Ps 139:21f) men att budet om kärleken till nästan (3 Mos 19:18) även innesluter fiender märks på många ställen (2 Mos 23:4; 3 Mos 19:33f; 5 Mos 23:7; Ords 24:17; 25:21). **Gud är den som älskar sina fiender** – oss som syndat mot honom. Paulus skriver: *Gud bevisar sin kärlek till oss genom att Kristus dog för oss medan vi ännu var syndare* (Rom 5:8). Guds rike har kommit och ska en dag bli synligt i all sin härlighet. Vi lever

i en ständig adventsstämning: *snart kommer han*. Godhet mot fienden är att härma Guds urskillningslösa generositet (v.45). *Imitatio Dei*, att efterlikna Gud, är ett centralt tema i hela Bergspredikan. Människor kan hata Gud – till sin egen undergång – men själv har Gud inga fiender. Man väljer fritt att bli det, eller motsatsen.

Gladdes jag någonsin åt min fiendes fall, triumferade jag...(Job 31:29)?
--

ONSDAGEN I 11 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Kor 9:6-11** (*Gud älskar en glad givare*)

Som vi hörde igår står det fritt för läsarna att ge eller inte ge pengar till Paulus insamling. Men läsarna kan vara säkra på att Gud älskar en glad givare och ger dubbelt i gengåva. Goda gåvor, glädje och välsignelse väntar dem som bidrar till kyrkans växt och vitalitet, med pengar, krafter, tid och talanger. Kyrkan kan med all rätt hänvisa till Paulus exempel.

Evangelium: **Matt 6:1-6, 16-18** (*Din fader, som ser i det fördolda, skall belöna dig*)

Ditt hemliga, fördolda, liv med Gud är **din verkliga relation** till honom, platsen där ingen teater är möjlig, där det inte spelar någon roll vad andra tänker eller ser av dig. *Där* är du i det inre templet inför din himmelske Fader, som ser i det fördolda. Allt gott du gör för Guds skull ska vara likadant: du ska bara ha honom som publik. För en kristen är det viktigt att dela med sig åt utsatta, det är viktigt att be och – på tredje plats – bra att fasta för att tämja sina begär, ta kommandot över sina instinkter (och i den ordningen presenterar Jesus också saken). Om du ständigt vill spegla dig i vad andra anser om det du är och gör (v. 3 och 5) blir du snart en tragisk person. Du jagar beröm, man flinar åt dig när du inget märker. Att be på platser där man syns bäst (som gatuhörn) eller att harkla sig högt när man lägger femhundra lappen i bössan är löjeväckande, och Jesu snabba karikatyrer väckte säkert allmän munterhet bland åhörarna.

Som läsningen presenterar detta utsnitt ur Bergspredikan (som hoppar över Fader vår) får det en förunderlig retorisk, ja poetisk form och rytm. Tre beskrivningar av fasadfromhet, därefter hänvisningar till inre, dolda, äkta värden. Guds mörkerseende (jfr Ps 139:12) återkommer som refräng. Gud är *fader*, uppmärksamt lyssnande, som i templets innersta, allraheligaste rum, full av välvilja, av *belöningar* som han länge hållit i beredskap (1 Kor 2:9).

Den som tar sig an de fattiga lånar åt Herren och skall få sin lön av honom (Ords 19:17).

TORSDAGEN I 11 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Kor 11:1-11** (*Jag förkunnade Guds evangelium för er utan ersättning*)

Skillnaden mellan Paulus och de ”super-apostlar” som förtalar honom (judaiserande kateketer?) är att Paulus **älskar** sina elever och avstår allt för deras skull. Heretikerna gormar och väsnas – en äkta apostel tjänar, ger sig själv.

Evangelium: **Matt 6:7-15** (*Så skall ni be*)

V. 7-8 förskräcker vissa katoliker. Vi ber ju rosenkransen och litanior på löpande band – är det alltså fel? Men vi upprepar inte dessa böner för att få Guds uppmärksamhet (den har vi redan) utan för att skärpa vår egen. Det sker för *vår* skull. Det är som andningen: en evig upprepning, ut och in, ut och in, som man ändå aldrig tröttnar på. Vår gode Fader vet redan utmärkt vad vi behöver. Hedningarnas litanior var annorlunda: de smickrade sina gudar med många och långa titlar, som man fjäskar för en diktator. Vi upprepar kärlekens ord.

Herrens bön är den viktigaste vi har, för den ber vi uttryckligen på hans order. *Katolska kyrkans katekes* ägnar drygt hundra paragrafer åt denna bön (nr 2759-2865). Fader vår är för människor som fokuserar på en enda sak: att inte gå vilse på livets väg. Bönen anger rätt kurs mot målet, Guds rike. Liksom i tio Guds bud är dess tre första led orienterade mot den sakrala dimensionen: rätt gudsdyrkan (Namnet helgas konkret genom lovprisning, liturgi, tillbedjan) och att vi får medveten, intensiv gemenskap med Gud. Följande fyra böner handlar – liksom fjärde till tionde Guds bud – om våra jordiska villkor, vår brist och våra behov i livets osäkerhet.

Orden *vår* och *Fader* uttrycker familjär samhörighet. Här råder barnets tillit, man springer fritt till förälderns famn. Att riket ska komma och Guds vilja ska ske (v. 10) är samma sak. Hunger, i fysisk mening, var vardagen för de flesta av Jesu åhörare, därför bönen om bröd för dagen (v.11), men bönen har också en andlig mening: man tigger om *Livets bröd*, eukaristin, Jesus själv (Joh 6:48). Bönen om förlåtelse (v. 12) är i Matteus version formulerat i ekonomiska bilder (många av lärjungarna var kanske hopplöst skuldsatta). Räddning från ”prövning” och ”det onda” (v.13) behövs alltmer när de sista, avgörande tiderna närmar sig. Då gäller det att *stå uppräta inför Människosonen* (Luk 21:36), att inte låta sig förvillas utan vara vakande och bedjande, att aldrig ge upp bönen (Luk 18:1).

Du, Herre, är vår fader, alltid har du hetat vår befriare (Jes 63:16).

FREDAGEN 23 juni: JESU HJÄRTAS DAG, högtid

ÅRGÅNG A

Första läsningen: **5 Mos 7:6-11** (*Herren fäste sig vid er och utvalde er*)

De hårda orden som här riktas mot dem som *försmår* Gud (v. 10) ska inte få oss att missa den positiva grundtonen: Gud vill *skydda* sitt folk mot den skadeverkan som slaveriet under avgudarna medför. Vi ska bevaras fria, som en dyrbar och älskad ädelsten i Guds hand. Folket är litet, men **älskat**: inte för att det har något att imponera på Gud med, utan för att han i evig godhet och trohet har utvalt det. Guds kärlek till oss har sig själv som grund, den rubbas inte. Vi behöver inte älska tillbaka för att den ska bestå. Vi bara **ÄR** hos Gud, vilar i hans famn utan falska leenden, och allt är bra. **Vilar, väntar** och **vet** att **han vill** vårt bästa och kommer att ge oss det.

Andra läsningen: **1 Joh 4:7-16** (*Gud är kärlek*)

Fornkyrkans fäder berättar att aposteln och evangelisten Johannes skrev sina texter för att bekämpa gnostikerna. Dessa förvred det kristna budskapet och gjorde en individuell, elitär frälsningsfilosofi av det (*gnosis* betyder ”kunskap”). Men Guds Son kom inte för att göra oss till en elit, utanför eller höjd över den vulgära massan i *splendid isolation*, utan för att ge oss kärlek och gemenskap. Vi ska älska *varandra* (v. 7), och älska också de osympatiska, inte söka oss själva. Den kärleken är enda sättet att vinna kunskap (*gnosis*) om Gud. Vi kan inte nå Gud genom egna funderingar, och det behövs inte heller, ty han kom till oss (v. 9-10). Han älskar oss fast vi inte förtjänar det. Därför ska vi bry oss om varandra och inte försöka ”se” Gud i något annat (v. 12). Jesu kärlek, inte en princip eller en bok, är Guds närvaro i världen (v. 14-15).

Evangelium: **Matt 11:25-30** (*Jag har ett milt och ödmjukt hjärta*)

Jesu tacksamhet mot Fadern handlar om upprättelse: *de som är som barn* (v. 25), ordagrant ”spädbarnen”, de barnsligt oförställda, de som inte har en dubbel agenda, de som är nöjda med att vara dem de är och är trygga i det, trots att de inte står i rampljuset. Hos Jesus lyfts de fram. De kan be med psalmistens ord: *Herre, jag är inte övermodig, har inga stolta later. Jag ägnar mig inte åt stora ting, åt det som övergår mitt förstånd. Nej, jag har lugnat och stillat min själ, jag är som ett litet barn* (Ps 131:1-2). Just därför kunde Jesus för dem *uppenbara* Fadern (v. 27). De andra, de som stoltserar med sina sociala,

akademiska och religiösa meriter, känner varken Fadern eller begriper Sonen som han har sänt (v. 27). Jesu hemlighet är för banal för dem.

Vilka är de som bär tunga säckar och måste ta de nedslitande skitjobben? De som figurerar längst nere på statuslistan. Hos Jesus ska de få vila ut, liksom de fattiga i anden, de sörjande, de stilla, de lågmälda och föraktade (jfr Matt 5:2-11). Jesu sanna vänner känns igen på att sådana människor finner upprättelse och värde hos dem, att de där möter en lära (ett ”ok”) som är mild och ödmjuk, skonsam och lätt (v.29-30). Söndagsmässan ska ge vila för själen, sinnesro (v. 29; jfr Ps 23). Vi som är allt för vuxna är hårda. Inför Jesu hjärta förstummas vi – och skäms. Dem vi inte räknar med, inte bryr oss om eller ens ser, dem älskar och ärar han som sina utvalda.

LÖRDAGEN 24 juni: JOHANNES DÖPARENS FÖDELSE, högtid

Den helige evangelisten Johannes skriver (Joh 1:6) om sin namne, den helige JOHANNES DÖPAREN, vars födelsedag firas idag:

Det kom en man som var sänd av Gud, hans namn var Johannes. Han kom som ett vittne för att vittna om ljuset, så att alla skulle komma till tro genom honom.

Mäktig och orubblig står denne Johannes där framför oss: profeten i öknen med det unika uppdraget att omedelbart bereda vägen för Frälsaren. Om honom sade Jesus: ”Sannerligen, ingen av kvinna född har trätt fram som är större än Johannes” (Matt 11:11). Vad säger du, Jesus? Skulle han vara större än Abraham, än Mose, än Elia, David, Salomo? Svaret är ja. De tillhörde alla det förflutna, väntans tider, längtans tid, och det gör Johannes också, men han är därtill den som får SE hoppet uppfyllas och introducera den som alla väntade på: Messias, Guds Son, Guds lamm. *Det var denna räddning som profeterna sökte och forskade efter, när de profeterade om den nåd som ni skulle få* (1 Pet 1:10). Gränsen mellan Gamla och Nya testamentet passeras, överskrids, i Johannes person.

Döparens far, prästen Sakarias, får veta av ärkeängeln Gabriel att Johannes ska födas (Luk 1:5-7). Men han tvekar inför budskapet och blir stum (Luk 1:20). Först när Johannes föds, får han tillbaka rösten, som vi hör i dagens evangelium (Luk 1:64), kan välsigna igen och prisar Gud med den hymn som vi ännu ber varenda morgon i kyrkans dagliga bön *Laudes*: Sakarias lovsång (Luk 1:68-79). Stumheten ger mening: Gamla Testamentet har i och med Sakarias inget mer att säga. Hans son är hans nya röst, ja, Guds nya röst såsom Gud engång blev profeten Jeremias röst: *Jag lägger mina ord i din mun* (Jer 1:4). Den vuxne Johannes säger om sig själv: *Jag är en röst som ropar i öknen: Gör vägen rak*

för Herren som profeten Jesaja har sagt (Joh 1:23). I Döparen talar alltså Guds ande igen.

Har någon – bortsett från jungfru Maria – haft en viktigare uppgift? Så nära och sammanvävd han är med Jesus, så trogen sitt uppdrag från Gud! Inte sig själv utan Jesus vill han framhäva: *Han ska bli större och jag bli mindre*, säger denne profet om Jesus (Joh 3:30). Så passande att dagarna nu blir kortare och kortare tills vi når den mörka midvintern, tiden för *Jesu* födelse, då dagarna börjar växa igen – så elegant genomtänkt vårt kyrkoår är! Må denne starke helige bistå oss, så att vi orädda och rakryggade vågar bana väg för Jesus var vi än finns. Vi som lever i Jesu efterföljd, är ju lika viktiga, ja ännu viktigare än Döparen, för Jesus sa ju också: *Ingen av kvinna född är större än Johannes, men den minste i Guds rike är större än han* (Luk. 7:28). Ditt vardagsliv som kristen har avgörande betydelse. Du är värdefull i Guds ögon, han är beroende av dig!